

НЕОБХІДНІСТЬ КОНСОЛІДАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Обґрунтовано об'єктивні причини необхідності консолідації банківської системи України і проаналізовано пов'язані з цим зміни в умовах функціонування і законодавчому регулюванні. Визначено основні процеси консолідації банків на сучасному етапі, а також їх позитивні аспекти.

Вступ. З розвитком ринкової економіки виникає потреба в створенні адекватної фінансової інфраструктури, яка включає фінансові ринки та фінансово-кредитні інститути, що обслуговують їхнє функціонування. Банківська система при цьому є однією з центральних ланок економіки, яка відіграє важливу роль у стабілізації фінансової системи, забезпечені її фінансовими ресурсами та обслуговуванні грошового обігу. Міжнародний і вітчизняний досвід свідчить про те, що стан банківської системи є індикатором стану всієї економіки.

Ефективна діяльність банківської системи залежить від рівня її капіталізації. Висококапіталізована банківська система – це важлива складова ринкової економіки, яка сприяє мобілізації вільного руху капіталів, нагромадженню банківських ресурсів для розвитку підприємництва та структурної перебудови економіки. На початку ХХІ ст. у вітчизняному банківському секторі активізувалися процеси злиття та поглинання банків, що зумовлено сучасним етапом розвитку банківської системи України, який характеризується посиленням процесів концентрації капіталу.

Консолідація, а разом з тим і концентрація банківського капіталу сприяє забезпеченням підвищення рівня капіталізації банківської системи і є актуальним завданням її подальшого розвитку. Світова практика свідчить про позитивний вплив процесів концентрації банківського капіталу на розвиток банківських систем різних країн

світу, адже на макрорівні вона сприяє оптимізації структури банківського сектору і підвищенню прибутковості, а на рівні окремого банку – оптимізації структури капіталу, удосконаленню управління ліквідністю і, як наслідок, – в цілому підвищенню ефективності діяльності банків як посередників на фінансовому ринку.

Аналіз публікацій та обґрунтування мети дослідження. У зарубіжній науковій літературі проблеми концентрації та консолідації банківського капіталу, питання капіталізації банківської системи висвітлено в працях Д. Аллена, Р. Брейлі, Є. Брігхема, С. Гопріної, А. Гропеллі, В. Ларіонової, М. Міллера, Г. Панова, П. Роуза, О. Русинського, Ж. Хавкінса та ін. Щодо вітчизняних науковців, то окремі теоретичні та практичні аспекти консолідації банківського капіталу розглядали наступні вітчизняні вчені: М. Алексєєнко, З. Васильченко, І. Івасів, В. Міщенко, А. Мороз, А. Пересада, Л. Примостка, М. Савлук, О. Чуб, А. Шаповалов та ін.

Незважаючи на наявність достатньо широкої бази наукових досліджень з цієї проблематики, питання консолідації банківської системи потребують подальшого дослідження з урахуванням особливостей вітчизняної макроекономічної ситуації і особливостей банківської системи. Розв'язання цього питання сприятиме зміцненню банківської системи України.

Основною метою дослідження є обґрунтування необхідності активізації процесів консолідації банківської сис-

Катерина
Мамушева,
аспірантка
кафедри фінансові
ринки
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет
імені Вадима
Гетьмана»

БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

теми України з метою підвищення рівня концентрації банківського капіталу.

У зв'язку з цим були поставлені наступні завдання: визначення об'єктивних причин консолідації банків на сучасному етапі з урахуванням законодавчого регулювання і сучасного стану економіки; виявлення внутрішніх мотивів і значення консолідації для окремого банку; аналіз основних процесів консолідації вітчизняної банківської системи і визначення їх тенденцій та особливостей; виявлення позитивних аспектів консолідації в сучасних умовах.

Результати. Консолідація – збільшення розмірів банківського капіталу в розпорядженні окремих банків або груп банків на основі їх об'єднання і/або нарощення обсягів власного капіталу [1, с. 134]. Основними ж формами консолідації банківського капіталу виступають саме злиття та поглинання.

В Україні сучасна нормативно-правова база діяльності банків спрямована на сприяння процесам консолідації банківського сектору шляхом використання всіх форм, опробованих у світовій практиці. Так, реорганізація банків в Україні може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення. Банк може бути реорганізований за рішенням власників банку, а у разі призначення тимчасової адміністрації - за рішенням Національного банку України або тимчасового адміністратора, погодженим з Національним банком України [2]. При цьому саме злиття і приєднання розглядаються як один з найважливіших інструментів реорганізації банків, спрямованих на підвищення стійкості і прибутковості вітчизняної банківської системи.

Злиття банків - виникнення нового банку-правонаступника з передаванням

йому згідно з передавальними актами всього майна, всіх прав та обов'язків двох або більше банків одночасно з їх припиненням. Приєднання банків - припинення одного або більше банків з передаванням ним/ними згідно з передавальним актом усього його/їх майна, прав та обов'язків іншому банку-правонаступнику [7]. При цьому в результаті злиття відбувається створення нового банку замість двох або більше раніше зареєстрованих банків, новостворений банк повинен пройти державну реєстрацію. На відміну від злиття, приєднання одного або декількох юридичних осіб передбачає ліквідацію банку/банків, що приєднується/приєднуються, і одночасна перереєстрація банку, який приєднує.

На сучасному етапі розвитку економіки України і її виходу з фінансово-економічної кризи назріла необхідність консолідації банківської системи. При цьому основними причинами, що стимулюють процеси консолідації вітчизняної банківської системи виступають:

1. Велика кількість діючих банків, що в кілька разів більше, ніж в будь-якій з сусідніх країн, крім Росії. До того ж варто зазначити її вихід на вітчизняний ринок іноземних банків, які, як правило, мають більш високі рівні концентрації капіталу та здатні заливати значні обсяги відносно недорогих ресурсів від своїх материнських структур або на зовнішніх ринках, що посилює конкуренцію в банківському системі.

Згідно даних Таблиці 1 станом на кінець 2011 року кількість діючих банків склала 176, що є достатньо великою кількістю порівняно з їх реальною необхідністю і об'єктивними умовами розвитку вітчизняної економіки. При цьому кількість банків з іноземним капіталом поступово зростає (на

Таблиця 1

Кількість банків, в тому числі з іноземним капіталом
за 2007-2012 рр. (станом на початок року) [6]

№ з/п	Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	Кількість зареєстрованих банків	193	198	198	197	194	198
2	Кількість діючих банків	170	175	184	182	176	176
2.1	з них: з іноземним капіталом	35	47	53	51	55	53
2.1.1	у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	13	17	17	18	20	22
3	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	27,6	35,0	36,7	35,8	40,6	41,9

початок 2012 р. на 51,4% більше, аніж на початок 2007 р.), причому частка банків з 100% іноземним капіталом постійно збільшується.

2. Висока «розпорощеність» капіталу і низький рівень капіталізації вітчизняної банківської системи. Так, згідно з групуванням банків за розміром активів на 2012 рік, 17 банків (9,71%) мають активи більше 15 млрд. грн., 19 банків (10,86%) – більше 5 млрд. грн., 22 банки (12,57%) - більше 3 млрд. грн., а 117 банків (66,86%) – менше 3 млрд. грн. [9].

3. Посилення регулятивних вимог Національного банку України через законодавче підвищення розмірів мінімального статутного та регулятивного капіталу банків.

Так, у 2010 році вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу були змінені з 10 млн. євро на 120 млн. грн. [4]. Поступове знецінення української валюти до основних світових валют змусило Національний банк України прийняти рішення про зміну валюти, в якій формується і обчислюється регулятивний капітал адекватно змінам валютних курсів. Це у свою чергу змусило банки приводити розміри своїх регулятивних капіталів у відповідність до вимог законодавства.

У 2011 році зросли й вимоги до мінімального статутного капіталу банку – з 75 млн. грн. до 120 млн. грн. [2].

Варто зазначити, що зростання вимог до розміру статутного капіталу спричинило активізацію банків до емісії акцій і тим самим до зростання розмірів їх статутних капіталів. Протягом 2011 року Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано 558 випусків акцій на суму 57,79 млрд. грн. При цьому кількість випусків акцій банків, пов’язаних із збільшенням статутного капіталу, становить 97 випусків (17,4% від загальної кількості випусків) на суму 32,95 млрд. грн. (57,0% від загального обсягу випусків) [4].

4. Необхідність підвищення рівня концентрації капіталу у зв’язку з розвитком як банківської системи, так і реального сектору та сектору домогосподарств, які постійно потребують для свого розвитку все більшого обсягу фінансових ресурсів.

5. Державна підтримка, що надавалась банківській системі України в рамках антикризових заходів, була розрахована лише на найбільші банки, що у свою чергу спонукало дрібні і середні банки до пошуку конкурентних можливостей, серед яких – злиття та поглинання.

6. Виникнення нестабільності фінансових ринків, необхідність посилення позицій банків та відновлення відповідного рівня прибутковості банківського сектору. Збитковість вітчизняного банківського сектору наразі зменшена, однак остаточно не усунута.

7. Підвищення рівнів ризику банківської діяльності, що вимагає значних обсягів резервування коштів, збільшення капіталу та підвищення рівня ліквідності банківських установ. Також відбувається поступове ускладнення виходу вітчизняних банків на міжнародні ринки капіталу та грошові ринки, зростання вартості зовнішніх започищень тощо.

Таким чином, існує ціла низка об’єктивних причин щодо необхідності консолідації банківської системи України з метою збільшення їх капіталізації, фінансової стійкості і прибутковості, дотримання законодавчих вимог.

Економічний ефект від консолідації банківської системи на рівні усієї економіки можливий лише за позитивного ефекту від злиття чи поглинання окремих банків і створення ними додаткової вартості або синергетичного ефекту. Додаткову вартість можна створити за рахунок забезпечення зростання доходів, залучення високопрофесійних менеджерів, формування культури високої ефективності або створення нових стратегічних можливостей банку. Банки, що об’єднуються, часто створюють додаткову вартість, виходячи на нові ринки, на яких до злиття вони були неконкурентоспроможними. Загалом, злиття для банку є способом істотного збільшення темпів зростання. Відтак очевидно, що існує багато різноманітних джерел створення додаткової вартості банку в процесі його реорганізації.

В цілому, створити додаткову вартість банку в результаті злиття чи поглинання можна шляхом поступово-

го проходження трьох рівнів, кожен з яких вимагає реалізації конкретних заходів для досягнення поставленої мети.

На першому рівні досягається короткостроковий синергетичний ефект, який можна отримати протягом короткого періоду часу за рахунок усунення дублюючих функцій та процесів, стимулювання зростання доходів, забезпечення стабільності.

На другому рівні створення вартості реалізуються приховані можливості нового банку, які з'являються тільки в результаті злиття, після якого в одній установі об'єднано все найефективніше — активи, бренди, кращі співробітники. Іноді саме завдяки перетворенням, проведеним під час злиття, банки виходять на якісно новий рівень ефективності.

На третьому, завершальному, рівні реалізуються нові стратегічні можливості, які з'являються в результаті об'єднання конкурентних переваг двох банків. Це може виражатися у виході на нові ринки, розробленні нових банківських продуктів та технологій, впровадженні їх у всіх підрозділах банку [12, с. 179].

При цьому банки можуть переслідувати й певні власні мотиви щодо процесів злиття або поглинання, які у свою чергу можуть бути раціональними або сумнівними.

До основних раціональних мотивів проведення операцій злиття та придбання відносяться: економія за рахунок масштабів діяльності; комбінування взаємодоповнювальних ресурсів; податкові пільги; можливість використання додаткових продуктів; підвищення якості й ефективності управління.

Існують і сумнівні мотиви проведення операцій злиття та поглинання банків, які характеризуються невизначеністю результатів та низькою ймовірністю досягнення позитивного ефекту, до яких у свою чергу відносяться: диверсифікація бізнесу; зниження витрат на фінансування; усунення конкурентів (мотив монополії); специфічні мотиви ініціації поглинань, такі як особисті мотиви або задоволення амбіцій власників банків.

Отже, незважаючи на різноманітність джерел та механізмів створення вартості, всі операції злиття та поглинання об'єднусь одне — необхідність ефективніше інших банків генерувати вартість із отриманих активів. Досягти цього вдається за умови, що операція здійснюється у контексті загальної корпоративної стратегії. Це дозволяє максимально повно використовувати наявні активи й клієнтську базу та стежити за тим, щоб у операціях злиття та поглинання переважали раціональні мотиви [12, с. 117-119].

I хоча злиття і поглинання в банківській сфері в Україні ще не набули значних масштабів, не можна з огляду на світовий досвід ігнорувати вплив цих процесів на стійкість вітчизняної банківської системи. Особливий відбиток на процеси злиття і поглинання наклала трансформація типів покупців українських банківських установ. Якщо на початку ХХІ ст. основними покупцями виступали промислово-фінансові групи (ФПГ), що придавали банки для обслуговування і контролю своїх фінансових потоків, то згодом — крупні українські банки, ФПГ і іноземні банки другого ешелону, а в на сучасному етапі — великі фінансові холдинги і першокласні іноземні банки. Простежимо цю тенденцію за основі аналізу основних угод злиття та поглинання в Україні за 2004-2011 рр.

Згідно даних Таблиці 2 можна простежити, що найбільші за обсягами і кількістю угоди злиття і поглинання і тим самим прихід іноземного капіталу відбулись в Україні у 2004-2007 рр. Важливо простежити й методи, за допомогою яких мала місце консолідація. Відбувався і повний продаж, коли новий акціонер купував контрольний пакет акцій вітчизняного банку і фінансова установа переходила у його власність («Ажіо», «Аваль», «Індекс-Банк», тощо). Був і продаж банку з подальшим спільним веденням бізнесу («Укросцбанку», «Ва-Банку»). Також був і ринковий продаж акцій шляхом їх розміщення на ПФТС («Форум», «Мегабанк» та інші), і публічне розміщення акцій (IPO) українських банків.

Таблиця 2

**Основні угоди злиття та поглинання банківських установ
в Україні протягом 2004 – 2011 років***

Рік	Продавець	Покупець	Країна покупця	Вартість угоди, млн. \$	Кількість проданих акцій, %
2004	Кредит Банк Україна	PKO BP S.A.	Польща	30,6	66,65
	Енергобанк	Національний резервний банк	Росія	«-»	21,88
	Ажіо	Vilnias Bank (SEB Group)	Литва (Швеція)	27,5	98,0
2005	Аvalь	RaiFFEISEN International Bank Holding	Австрія	1028	93,5
	Форум	The Bank of New York	США	20,0	7,81
	ВаБанк	TBIF Financial Service (Kardan Group)	Нідерланди (Ізраїль)	8,75	9,55
2006	УкрСиббанк	BNP Paribas Group	Франція	325,0	51,0
	НРБ-Україна	Ощадбанк	Росія	100,0	100,0
	Мрія	Внешторгбанк	Росія	70,0	98,0
	Укросцбанк	Banca Intensa	Італія	1161,0	85,42
	Індекс-Банк	Credit Agricole S.A. (Calyon)	Франція	260,0	98,0
	Мегабанк	Ринковий продаж/ IPO	Швейцарія, Німеччина, Росія	19,0	20,0
	Приватінвест	PPF Group	Чехія	10,0	100,0
	Міжнародний іпотечний банк	IMB Group Public Limited	США	30,1	45,0
	Львів	Нью Прогрес Холдинг (Vostock Holdings ehf. и Hraunbjarg ehf)	Ісландія	5,8	95,0
	Укрінбанк	Ринковий продаж/ IPO	Інвестиційні фонди з США та Європи	36,1	20,0
2007	Райффайзенбанк Україна	OTP Banka Slovensko	Угорщина	812,5	100,0
	Універсальний	EFG Eurobank	Греція	50,0	99,34
	Престиж	Erste Bank der osterreichischen Sparkassen AG	Австрія	35,3	50,5
	Агробанк	PPF Group	Чехія	40,0	100,0
	Укргазбанк	Ринковий продаж/ IPO	Росія	20,0	7,0
	Надра	Ринковий продаж/ IPO	Швеція	53,0	7,7
	Аис-Банк	Банк «Русский Стандарт»	Росія	12,0	100,0
	Родовід	Ринковий продаж/ IPO	Інвестиційні фонди з США та Європи	36,7	18,9
	Прикарпаття	Getin Holding	Польща	35,0**	81,88
	Електрон Банк	Volksbank AG	Австрія	77,0	98,25
2008	Престиж	Erste Bank der osterreichischen Sparkassen AG	Австрія	104,0	49,5
	ТАС-Комерцбанк	Swedbank	Швеція	735,0	100,0
	ТАС-Інвестбанк	PKO BP SA	Польща	26,02	28,25
	Кредобанк	Bank Hapoalim	Ізраїль	136,0	75,8
	Укрінбанк	Intesa Sanpaolo	Італія	750,0	100,0
	Прайекс-Банк	Skandinaviska Enskilda Banken AB	Швеція	120,0	97,25
	Радабанк	КИТ Фінанс	Росія	10,0**	90,0
	НРБ Банк	Сбербанк Росії	Росія	150,0	100,0
	Морський транспортний банк	Marfin Popular Bank	Кіпр	137,4	99,2
	Міжнародний комерційний банк	Piraeus Bank	Греція	75,0	78,0
2009	Ікар-Банк	Societe Generale	Франція	35,0	100,0
	HVB Bank Ukraine	UniCredit Group	Італія	«-»	«-»
	АКБ «Форум»	Commerzbank Auslandsbanken Holding AG	Німеччина	600,0	60% +1 акція
	Астрабанк	Alpha Bank	Греція	«-»	90,0
	Дельта	Icon Private Equity	Росія	350,0**	49,0
2010	Південний	East Capital Explorer Financial Institutions Fund	Швеція	79,31	10,0
	Укросцбанк	Bank Austria Creditanstalt (Unicredit Group)	Австрія (Італія)	2070,0	94,2
2011	Промінвестбанк	Внешэкономбанк	Росія	1080,0	75,0
	ПроКредит	ProCredit Holding	Німеччина	52,5**	20,0
	УкрСиббанк	BNP Paribas	Франція	«-»	25,0
	Мегабанк	СБРР та банк розвитку KfW	Німеччина	41,16	30,0
	Місто банк	Trasta KomercBanka	Латвія	«-»	50,0
2010	Хоум Кредит Банк	Platinum Bank	Україна	«-»	100,0
	Надра Банк	DF Group	Україна	60,0	86,7
	Банк «Володимирський»	«-»	«-»	«-»	100,0
	Банк «Ренесанс Кредит»	Фінансова група СКМ	Україна	«-»	«-»
	Астрабанк	Alpha Bank Group	Греція	«-»	10,0
2011	Західнікомбанк	Компанія з обмеженою відповідальністю «Парадокс корпорейшн Лімітед»	Великобританія	«-»	51,0
	Свєдбанк Інвест	Свєдбанк	Україна	«-»	«-»
	Банк «ВіЕЙБі»	«-»	«-»	73,0	84,0
	Донгорбанк	ПУМБ	Україна	«-»	«-»

* Складено автором на основі джерел [5; 6; 10, с. 174-175; 11, с. 13].

** Прогнозована ціна угоди, реальна вартість банку не розголошується.

«-» Сума угоди не оголошувалась або інформація відсутня.

нських банківських установ на світових фондових біржах («Укрінбанк», «Надра»).

Злиття і поглинання в більшості з вищезазначених угод відбувались за рахунок приходу нового участника на ринок, як правило, іноземного, який інвестуючи певну суму коштів, придбавав певну частку акцій банку. Консолідація капіталу у вітчизняній банківській системі здійснювалась в переважній більшості у формі горизонтальних злиттів або приєднань. При цьому дружні злиття і поглинання самих вітчизняних банків в результаті припливу іноземного капіталу не були реалізовані на сучасному етапі. Це можна пояснити недостатністю ресурсів для здійснення таких операцій, адже переважна більшість банків була створена з метою обслуговування окремих ФПГ, а не як відокремлений бізнес, здатний до самофінансування.

На сучасному етапі необхідним є контроль за збільшенням іноземного капіталу і його впливу на стабільність банківської системи. Присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі України відповідає інтересам розвитку національної фінансової системи, сприяє залученню іноземних інвестицій та розширенню ресурсної бази. Водночас слід зважати на низку фінансових ризиків, таких як: втрата суверенітету у сфері грошово-кредитної політики, можливе посилення нестабільності, несподіваних коливань ліквідності банків, юмовірного відпливу фінансових ресурсів.

До того ж актуальними залишаються проблеми використання методик, розроблених з урахуванням особливостей вітчизняної економіки, щодо визначення доцільності угод злиття та поглинання банків й аналізу ефективності інтеграційних перетворень. Необхідно також вдосконалити сам процес інтеграції у зв'язку з численними і тривалими узгодженнями відповідних питань з регулюючими органами. Існують проблеми й визначення об'єктивної вартості угоди злиття або поглинання, невизначеності щодо подальших перспектив після реорганізації, проблем-

ми ліквідності, збереження клієнтської бази, готовності нових власників ризикувати та їх невпевненість щодо привабливості нового ринку та конкурентоспроможності банку, що придбавається, тощо. Існують й інформаційні проблеми, наприклад, проблема неможливості оцінки ефекту ворожого поглинання (хоча акції банків і включені до біржового списку, однак переважна більшість акцій банків безпосередньо не котируються на біржі, і тим самим неможливо визначити зміни їх цін перед злиттям чи поглинанням). Мають місце й кадрові проблеми (наприклад, можливі скорочення зайнятості в банківській сфері, зменшення управлінського персоналу тощо), управлінські проблеми (небажання ділитись контролем з новими власниками; відсутність в нових власників довгострокової стратегії і орієнтація лише на короткостроковий результат тощо), проблеми поєднання або імплементації нової корпоративної культури, проблеми відповідності угод злиття та поглинання вимогам вітчизняного законодавства та ін. Таким чином, існує ціла низка проблем об'єктивного і суб'єктивного характеру, які підлягають вирішенню під час здійснення банками угод злиття та поглинання.

В цілому, процеси злиття та поглинання стосовно українських умов можуть стати дієвим елементом підвищення ефективності розвитку банківської системи України, адже вони можуть сприяти:

- збільшенню прибутку через диверсифікацію продукту і розширенню ринків, підвищенню якості надання фінансових послуг і їх технологічної оснащеності;

- зниженню собівартості банківських послуг, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної банківської системи, здатності конкурувати з іноземними інвесторами на внутрішньому ринку. Це сприятиме активізації кредитування, збільшення відповідних лімітів і поступовому зниженню відсоткових ставок;

- зростанні капіталізації банківської системи перш за все за рахунок синергетичного ефекту в результаті консолідації;

- збільшенню ресурсної бази та підвищенню можливостей отримувати позики на міжнародних ринках на більш привабливих умовах;

- реструктуризації неплатоспроможних фінансових інститутів і тим самим зниженню рівня збитковості банківської системи;

- підвищенню стійкості банківської системи до фінансово-економічних криз за рахунок більш стійкої фінансової бази і ефекту масштабу;

- зниженню ризиків генерації самих фінансово-економічних криз, оськільки, як свідчить досвід, дестабілізація діяльності значної кількості невеликих банків більш схильна перевороти у повноцінну та масштабну банківську кризу, ніж дестабілізація системи з високим рівнем концентрації.

На сучасному етапі можлива нова хвиля злиттів і поглинань. І одним із найважливіших завдань держави має бути вироблення стратегії і створення умов для результативного проведення процесу консолідації вітчизняної банківської системи. Державі необхідно організувати керовану консолідацію банківського сектору з попередньою його реструктуризацією для вирішення питань проблемних банків і повернення фінансової стабільності в цілому.

ВІСНОВКИ

Підсумовуючи викладене вище, варто зазначити наступне:

1. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки консолідація банківської системи є об'єктивно необхідною через цілу низку причин, таких як: наявність необґрунтовано високої кількості діючих банків, їх низька капіталізація, підвищення вимог до регулятивного та мінімального статутного капіталів, поступове зростання обсягів іноземного капіталу і посилення конкуренції з боку банків з іноземним капіталом, необхідності підвищення фінансової стійкості до несприятливих коливань економіки тощо.

2. Сприяння створенню додаткової вартості або синергетичного ефекту є пріоритетним завданням процесів злит-

тя та поглинання, оскільки лише за їх наявності створюється позитивний ефект для економіки.

3. Існує необхідність дружніх злиттів і поглинань в межах вітчизняної банківської системи (таких як, наприклад, ПАТ «ПУМБ» та ПАТ «Донгорбанк») з метою зменшення кількості банків і збільшення їх капіталізації.

4. Консолідація банківської системи і пов'язана з цим концентрація капіталу відкриває широкі можливості до зростання прибутковості, фінансової стійкості, інноваційності банківської сфери, збільшення її капіталізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк – Л.: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 713 с.

2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14-ed20111218>

3. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджено Постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/ed20120401>

4. Інформаційні матеріали щодо розвитку фондового ринку України протягом 2011 року [Електронний ресурс].

– Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/62/1330955984.rar

5. Офіційні дані Асоціації українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua/>

6. Офіційні дані Національного банку України [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

7. Положення про особливості реорганізації банку за рішенням його власників, затверджено Постановою Правління Національного банку України від 27.06.2008 № 189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0845-08>

БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

8. *Радова Н.В.* Пріоритети консолідації банківського капіталу в посткризовий період/ Радова Н.В.// Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. - 2011 - №1. – С. 55-59.
9. Рішення Національного банку України «Про розподіл банків на групи» від 23.12.2011 №814 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vr814500-11>
10. *Рожкова К.І.* Проблеми консолідації капіталу в банківському секторі України та можливі шляхи її вирішення/ Рожкова К.І.// Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2011. – №2. – С. 173-177.
11. *Степаненко Б.* Інтернаціоналізація банківського сектору України: ціна й методи злиття та поглинань/ Степаненко Б.// Економіст. – 2010. - №1. – С. 12-16.
12. *Чуб О.О.* Банки в глобальній економіці: монографія/ О. О. Чуб. – К.: КНЕУ, 2009. — 340 с.
13. *Чурило П.Б.* Стан здійснення угод злиття і поглинання в банківській системі України/ Чурило П.Б.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.ua/Journals/3_27_2010/Churilo.pdf

РППУ